

## **МІСЬКЕ НАСЕЛЕННЯ ХАРКІВСЬКОЇ ОКРУГИ, КРІМ МІСТА ХАРКОВА: ЗА СТАТИСТИЧНИМИ МАТЕРІАЛАМИ ПЕРЕПИСУ НАСЕЛЕННЯ 1926 РОКУ**

**Скляр В.М.**

*Національний технічний університет  
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків*

Дослідження змін чисельності населення України має досить важливе значення у сучасній історичній науці, зокрема у етнодемографії. Найбільш повним джерелом для таких досліджень є матеріали переписів населення. Унікальне значення для проведення таких досліджень мають результати перепису населення 1926 року, зокрема збірник статистичних матеріалів «Залюднені пункти Харківської округи» [1]. Аналіз цих матеріалів надає можливість встановити не лише загальну чисельність міського населення Харківщини, але й чисельність населення кожного міського поселення.

Чисельність міського населення Харківської округи, за винятком Харківської міської ради, становила 157 195 осіб. Рівень частки цього населення серед міського населення округи складав 27,45% (157 195 осіб із 572 595 осіб). Тобто, лише кожен 4-й міський мешканець Харківщини мешкав за межами окружного центру. Зовсім незначним виявився рівень частки міського населення, окрім Харківської міської ради, серед загальної чисельності населення округи – 9,82% (157 195 осіб із 1 601 422 осіб). Тобто, на цих теренах зосереджувався лише кожен 10-й мешканець Харківщини.

До складу міського населення Харківської округи, окрім Харківської міської ради, входили 6 міських рад районного підпорядкування та 11 селищних рад, які разом об'єднували 60 населених пунктів. Зокрема, міста: Богодухів, Вовча (Вовчанськ), Лозова, Мерефа, Охтирка та Чугуїв – усі ці міста були районними центрами. Селища міського типу: Валки, Зміїв, Золочів, Красний Кут, Люботин (мали статус районного центру), а також Буди, Високий, Зелений Гай, Панютине, Покотилівка й Карачівка (разом) та Південне.

Середня чисельність населення 1-єї міської (селищної) ради у Харківській окрузі за межами Харківської міської ради досягала 9 246 осіб (2 212 домогосподарств). Найближчими за середньою чисельністю населення виявилися Краснокутська та Золочівська селищні ради, відповідно, 9 941 особа та 9 025 осіб. До складу 1-єї міської (селищної) ради входили 3 населені пункти. Середня чисельність 1-го населеного пункту у складі міських та селищних рад Харківщини, окрім Харківської міської ради становила 2 620 осіб (627 домогосподарств). Чисельність 1-го міського домогосподарства у цих 6 міських та 11-ти рад Харківської округи, за винятком Харківської міської ради, становила 4,2 особи. Тобто, у 10-ти домогосподарствах налічувалося 42 особи.

Отже, матеріали дослідження досить важливе значення не лише в етнодемографії, але також і в історичному краєзнавстві.

### **Література:**

1. Залюднені пункти Харківської округи / Харківське окружне статистичне бюро. 2-ге видання. Харків: Держвидавництво «Господарство України», 1930. 102 с.